

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-121-02

Druk nr 706
Warszawa, 8 lipca 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych** wraz z projektem podstawowego aktu wykonawczego

co do którego Rada Ministrów zadeklarowała, że ma na celu dostosowanie polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie, zgodnie z wymogami art. 34 ust. 5 Regulaminu Sejmu, przekazuję, przetłumaczone na język polski, teksty przepisów Unii Europejskiej, do których ma być dostosowane prawo polskie.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku
(-) Leszek Miller

Projekt

U S T A W A

z dnia ..... 2002 r.

o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych.

Art. 1.

Ustawa określa zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

Art. 2.

1. Podmiotem zbiorowym w rozumieniu ustawy jest osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej, z wyłączeniem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz organów państwowych i samorządu terytorialnego.
2. Podmiotem zbiorowym w rozumieniu ustawy jest również spółka handlowa z udziałem Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub związku takich jednostek, spółka kapitałowa w organizacji, podmiot w stanie likwidacji oraz przedsiębiorca, nie będący osobą fizyczną, a także zagraniczna jednostka organizacyjna.

Art. 3.

Podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności za czyn zabroniony, którym jest zachowanie osoby fizycznej:

- 1) działającej w imieniu lub interesie podmiotu zbiorowego w ramach uprawnienia lub obowiązku do jego reprezentowania, podejmowania w jego imieniu decyzji lub wykonywania kontroli wewnętrznej albo przy przekroczeniu tego uprawnienia lub niedopełnieniu tego obowiązku,
- 2) dopuszczonej do działania w wyniku przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez osobę, o której mowa w pkt 1,

3) działającej w imieniu lub interesie podmiotu zbiorowego, za zgodą lub wiedzą osoby, o której mowa w pkt 1,

4) będącej przedsiębiorcą

jeżeli zachowanie to przyniosło lub mogło przynieść podmiotowi zbiorowemu korzyść, chociażby niemajątkową.

Art. 4.

Podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności, jeżeli popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego przez osobę, o której mowa w art. 3, zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem skazującym, nakazem karnym, prawomocnym orzeczeniem o zezwoleniu na dobrowolne poddanie się karze lub prawomocnym orzeczeniem warunkowo umarzającym postępowanie albo prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu postępowania z powodu okoliczności wyłączających ściganie sprawcy.

Art. 5.

Podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności w razie stwierdzenia co najmniej braku należytej staranności w wyborze osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 pkt 2 lub 3, lub co najmniej braku należytego nadzoru nad tą osobą, albo gdy organizacja działalności tego podmiotu nie zapewnia uniknięcia popełnienia czynu zabronionego, a mogło je zapewnić zachowanie należytej, wymaganej w danych okolicznościach ostrożności, przez osobę, o której mowa w art. 3 pkt 1 lub 4.

Art. 6.

Odpowiedzialność albo brak odpowiedzialności podmiotu zbiorowego na zasadach określonych w niniejszej ustawie nie wyłącza odpowiedzialności cywilnej za wyrządzoną szkodę, odpowiedzialności administracyjnej ani indywidualnej odpowiedzialności prawnej sprawcy czynu zabronionego.

Art. 7.

1. Za czyn określony w ustawie, wobec podmiotu zbiorowego orzeka się karę pieniężną w wysokości do 10% przychodu określonego w trybie przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych, osiągniętego w roku podatkowym poprzedzającym wydanie orzeczenia.

2. Jeżeli przychód, o którym mowa w ust. 1, jest niższy niż 1 000 000 zł, karę pieniężną orzeka się w wysokości do 10% wydatków poniesionych w roku, w którym popełniono czyn zabroniony.
3. Kara pieniężna orzeczona na podstawie ust. 1 lub 2 nie może być niższa niż 5 000 zł.

Art. 8.

1. Wobec podmiotu zbiorowego orzeka się przepadek:
  - 1) przedmiotów pochodzących chociażby pośrednio z czynu zabronionego lub które służyły, lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego,
  - 2) korzyści majątkowej pochodzącej chociażby pośrednio z czynu zabronionego,
  - 3) równowartości przedmiotów lub korzyści majątkowej pochodzących chociażby pośrednio z czynu zabronionego.
2. Przepadku wymienionego w ust. 1 nie orzeka się, jeżeli przedmiot, korzyść majątkowa lub ich równowartość podlega zwrotowi innemu podmiotowi.

Art. 9.

1. Wobec podmiotu zbiorowego można orzec:
  - 1) zakaz promocji lub reklamy prowadzonej działalności, wytwarzanych lub sprzedawanych wyrobów, świadczonych usług lub udzielanych świadczeń,
  - 2) zakaz korzystania z dotacji, subwencji lub innych form wsparcia finansowego środkami publicznymi,
  - 3) zakaz korzystania z pomocy organizacji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest członkiem,
  - 4) zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne,
  - 5) zakaz prowadzenia określonej działalności podstawowej lub ubocznej,
  - 6) podanie wyroku do publicznej wiadomości.
2. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 – 5, orzeka się na okres od 1 roku do lat 5; orzeka się je w latach.
3. Zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, nie orzeka się, jeżeli jego orzeczenie mogłoby doprowadzić do upadłości albo likwidacji podmiotu zbiorowego lub zwolnień grupowych.

Art. 10.

Orzekając karę pieniężną, zakazy lub podanie wyroku do publicznej wiadomości sąd uwzględnia w szczególności rozmiary korzyści uzyskanej przez podmiot zbiorowy, a także społeczne następstwa ukarania.

Art. 11.

1. Orzekając karę pieniężną lub przepadek, sąd uwzględnia prawomocne orzeczenie o nałożeniu na podmiot zbiorowy odpowiedzialności posiłkowej za grzywnę lub przepadek orzeczone wobec osoby fizycznej, o której mowa w art. 3, za przestępstwo skarbowe określone w Kodeksie karnym skarbowym.
2. Orzekając przepadek korzyści majątkowej lub jej równowartości, sąd uwzględnia prawomocne orzeczenie wydane na podstawie art. 52 Kodeksu karnego lub art. 24 § 5 Kodeksu karnego skarbowego, nakładające na podmiot zbiorowy obowiązek zwrotu korzyści majątkowej osiągniętej w wyniku przestępstwa osoby fizycznej, o której mowa w art. 3.

Art. 12.

W szczególnie uzasadnionych wypadkach, gdy czyn zabroniony stanowiący podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego nie przyniósł temu podmiotowi korzyści, sąd może odstąpić od orzeczenia kary pieniężnej, poprzestając na orzeczeniu przepadku, zakazu lub podania wyroku do publicznej wiadomości, z zastrzeżeniem przepisów art. 8 ust. 2 i art. 11.

Art. 13.

Jeżeli przed upływem 5 lat od orzeczenia kary pieniężnej zostanie ponownie popełniony czyn zabroniony stanowiący podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego, wobec tego podmiotu można orzec karę pieniężną w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę; przepisu art. 9 ust. 3 nie stosuje się.

Art. 14.

Kary pieniężnej, przepadku, zakazów ani podania wyroku do publicznej wiadomości nie orzeka się wobec podmiotu zbiorowego, jeżeli od dnia wydania orzeczenia, o którym mowa w art. 4, upłynęło 10 lat.

Art. 15.

Kary pieniężnej, przepadku, zakazów ani podania wyroku do publicznej wiadomości nie wykonuje się, jeżeli od uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego odpowiedzialność podmiotu zbiorowego za czyn zabroniony pod groźbą kary upłynęło 10 lat.

Art. 16.

1. Podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3, popełniła przestępstwo:

- 1) przeciwko obrotowi gospodarczemu, określone w:
  - a) art. 296, art. 297 – 306 oraz art. 308 Kodeksu karnego,
  - b) art. 38 – 43a ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz.U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1300),
  - c) art. 303 – 305 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U z 2001 r. Nr 49, poz. 508),
  - d) art. 36 oraz art. 37 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 67, poz. 679),
  - e) art. 33 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 119, poz. 1250, z 2001 r. Nr 154, poz. 1789 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365),
- 2) przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, określone w:
  - a) art. 310 – 314 Kodeksu karnego,
  - b) art. 37 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. Nr 140, poz. 940, z 1998 r. Nr 107, poz. 669, z 2000 r. Nr 6, poz. 70 i Nr 60, poz. 702 oraz z 2001 r. Nr 39, poz. 459),
  - c) art. 165-177 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowym (Dz. U. Nr 118, poz. 754 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 107, poz. 669 i Nr 113, poz. 715, z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 702 i 703, Nr 94, poz. 1037,

- Nr 103, poz. 1099, Nr 114, poz. 1191, Nr 116, poz. 1216 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1351 i Nr 154, poz. 1799 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253),
- 3) łapownictwa i płatnej protekcji, określone w art. 228 – 230, art. 296a oraz art. 296b Kodeksu karnego,
  - 4) przeciwko ochronie informacji, określone w art. 267-269 Kodeksu karnego,
  - 5) przeciwko wiarygodności dokumentów, określone w art. 270–273 Kodeksu karnego,
  - 6) przeciwko mieniu, określone w art. 286 i 287 oraz art. 291-293 Kodeksu karnego,
  - 7) przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, określone w art. 202 oraz art. 204 Kodeksu karnego,
  - 8) przeciwko środowisku, określone w:
    - a) art. 181–184 oraz art. 186 – 188 Kodeksu karnego,
    - b) art. 69 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365),
    - c) art. 34 ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, Nr 100, poz. 1085, Nr 123, poz. 1350 i Nr 125, poz. 1367),
    - d) art. 58 – 64 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. Nr 76, poz. 811 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 41, poz. 365),
  - 9) przeciwko porządkowi publicznemu, określone w art. 252 i 253, art. 256-258, art. 263 oraz art. 264 Kodeksu karnego,
  - 10) stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji, określone w art. 23 i 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 29, poz. 356 i Nr 93 poz. 1027),
  - 11) przeciwko własności intelektualnej, określone w art. 115–118¹ ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904).

2. Podmiot zbiorowy podlega również odpowiedzialności na podstawie ustawy, jeżeli osoba, o której mowa w art. 3, popełniła przestępstwo skarbowe:
- 1) przeciwko obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji lub subwencji, określone w art. 54 - 56, art. 63, art. 65, art. 67, art. 76, art. 77 oraz art. 82 Kodeksu karnego skarbowego,
  - 2) przeciwko obowiązkom celnym oraz zasadom obrotu z zagranicą towarami i usługami, określone w art. 85, art. 88, art. 89, oraz art. 92 Kodeksu karnego skarbowego.

Art. 17.

Podmiot zbiorowy za przestępstwo osoby fizycznej, o którym mowa w art. 16 w ust. 1 w pkt 1-3,

podlega karze pieniężnej w wysokości od 2% do 10% przychodu lub wydatków, o których mowa w art. 7 w ust. 1 lub 2.

Art. 18.

Podmiot zbiorowy za przestępstwo osoby fizycznej, o którym mowa w art. 16 w ust. 1 w pkt 4 - 7,

podlega karze pieniężnej w wysokości od 1% do 8% przychodu lub wydatków, o których mowa w art. 7 w ust. 1 lub 2.

Art. 19.

Podmiot zbiorowy za przestępstwo osoby fizycznej, o którym mowa w art. 16 w ust. 1 w pkt 8-11,

podlega karze pieniężnej w wysokości do 5% przychodu lub wydatków, o których mowa w art. 7 w ust. 1 lub 2.

Art. 20.

Podmiot zbiorowy za przestępstwo skarbowe osoby fizycznej, o którym mowa w art. 16 ust. 2,

podlega karze pieniężnej w wysokości od 1% do 8% przychodu lub wydatków, o których mowa w art. 7 w ust. 1 lub 2.

Art. 21.

Podmiot zbiorowy, który nie stosuje się do zakazu określonego w art. 9 w ust. 1 w pkt 1-5,

podlega karze pieniężnej w wysokości od 2% do 10% przychodu lub wydatków, o których mowa w art. 7 w ust. 1 lub 2.

Art. 22.

Do postępowania w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Nie stosuje się jednak przepisów Kodeksu postępowania karnego o oskarżycielu prywatnym, powodzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, postępowaniu przygotowawczym, postępowaniach szczególnych oraz o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Art. 23.

Ciężar dowodu spoczywa na tym, kto dowód zgłasza.

Art. 24.

1. W sprawach odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary orzeka w pierwszej instancji sąd rejonowy, w którego okręgu popełniono czyn zabroniony, a jeżeli czyn taki popełniono w okręgu kilku sądów, na polskim statku wodnym lub powietrznym albo za granicą – sąd rejonowy, w którego okręgu znajduje się siedziba podmiotu zbiorowego, a w przypadku zagranicznej jednostki organizacyjnej – siedziba jej przedstawiciela w Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Środki odwoławcze od wyroków oraz orzeczeń i zarządzeń zamykających drogę do wydania wyroku rozpoznaje sąd okręgowy, właściwy według przepisów Kodeksu postępowania karnego, a środki odwoławcze od pozostałych zarządzeń – sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie.
3. Sąd orzeka jednoosobowo w obu instancjach.

Art. 25.

Sąd apelacyjny, na wniosek sądu rejonowego, może przekazać do rozpoznania sądowi okręgowemu, jako sądowi pierwszej instancji, sprawę, ze względu na jej szczególną wagę lub

zawilość. Przepisy art. 24 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio do sądu apelacyjnego lub okręgowego.

Art. 26.

W celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, jeszcze przed jego wszczęciem, można wystąpić do właściwego sądu o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu na mieniu podmiotu zbiorowego grożącej kary pieniężnej lub przepadku.

Art. 27.

1. Postępowanie wszczyna się na wniosek prokuratora lub pokrzywdzonego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W sprawach, w których podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego jest czyn zabroniony, uznany przez ustawę za czyn nieuczciwej konkurencji, postępowanie wszczyna się również na wniosek Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Art. 28.

Wniosek złożony przez pokrzywdzonego powinien być sporządzony i podpisany przez osobę uprawnioną do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub osobę uprawnioną do świadczenia pomocy prawnej według przepisów o radcach prawnych.

Art. 29.

Wniosek powinien zawierać:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz jego adres dla doręczeń,
- 2) oznaczenie podmiotu zbiorowego oraz jego adres dla doręczeń,
- 3) dokładne określenie czynu zabronionego stanowiącego podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego, z uwzględnieniem okoliczności, o których mowa w art. 3 i 5,
- 4) wskazanie prawomocnego wyroku lub innego orzeczenia, o którym mowa w art. 4, wraz z oznaczeniem sądu lub organu, który wydał to orzeczenie,
- 5) wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy,
- 6) uzasadnienie,

- 7) wykaz dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się wnioskodawca.

Art. 30.

Z wnioskiem przesyła się sądowi odpis orzeczenia, o którym mowa w art. 4, wraz z uzasadnieniem, jeżeli je sporządzono.

Art. 31.

Wniosek podlega wstępnej kontroli sądu; przepisy Kodeksu postępowania karnego o wstępnej kontroli oskarżenia stosuje się odpowiednio, z tym że udział stron w posiedzeniu nie jest obowiązkowy.

Art. 32.

Jeżeli wniosek złożyli prokurator i pokrzywdzony, rozpoznaniu podlega wniosek prokuratora; sąd orzeka o dopuszczeniu pokrzywdzonego do udziału w postępowaniu obok prokuratora, chyba że sprzeciwia się temu interes wymiaru sprawiedliwości; art. 53 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 33.

1. W imieniu podmiotu zbiorowego w postępowaniu uczestniczy osoba wchodząca w skład organu uprawnionego do reprezentowania tego podmiotu.
2. Podmiot zbiorowy może ustanowić obrońcę spośród osób uprawnionych do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub osób uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej według przepisów o radcach prawnych. Podmiot zbiorowy nie może jednak żądać wyznaczenia obrońcy z urzędu.

Art. 34.

1. Wnioskodawca, pokrzywdzony dopuszczony do udziału w postępowaniu obok prokuratora, przedstawiciel podmiotu zbiorowego i jego obrońca mogą wziąć udział w rozprawie.
2. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo strony nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

Art. 35.

Dowody dopuszcza się na wniosek stron, a w uzasadnionych wypadkach także z urzędu; niedopuszczalny jest dowód oczywiście zmierzający do przedłużenia postępowania.

Art. 36.

1. Sąd rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne w granicach wniosku; orzeczenia, o których mowa w art. 4, są jednak wiążące.
2. Powagę rzeczy osądzonej lub zawisłość sprawy ustala się wyłącznie według czynu zabronionego, za który podmiot zbiorowy poniósł albo ma ponieść odpowiedzialność.

Art. 37.

1. Sąd może odczytywać na rozprawie głównej protokoły przesłuchań świadków, oskarżonych i obwinionych, a także zawiadomienia o przestępstwie, sporządzone w postępowaniu prowadzonym na podstawie odrębnych przepisów.
2. Wolno również odczytywać na rozprawie protokoły oględzin, przeszukania i zatrzymania rzeczy, opinie biegłych, instytutów, zakładów lub instytucji oraz wszelkie dokumenty urzędowe złożone w postępowaniu prowadzonym na podstawie odrębnych przepisów.
3. Jeżeli czynność procesowa była utrwalona za pomocą stenogramu lub urządzenia rejestrującego dźwięk lub obraz, zapis taki można również odtworzyć na rozprawie.

Art. 38.

1. Protokoły i dokumenty podlegające odczytaniu na rozprawie, można uznać bez ich odczytania za ujawnione w całości lub części; należy je jednak odczytać, jeżeli którakolwiek ze stron tego zażąda.
2. Żądanie strony, której protokół lub dokument nie dotyczy, nie stoi na przeszkodzie uznaniu tego protokołu za ujawniony bez ich odczytania.

Art. 39.

Od wyroku sądu pierwszej instancji wnioskodawcy i podmiotowi zbiorowemu przysługuje apelacja.

Art. 40.

Kasacja może być wniesiona jedynie przez Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich.

Art. 41.

1. W sprawach dotyczących odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary sąd i prokurator udzielają pomocy prawnej na wniosek właściwego organu państwa obcego.
2. W sprawach, w których czynem zabronionym jest czyn uznany przez ustawę za czyn nieuczciwej konkurencji, pomocy prawnej udziela również Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Art. 42.

Do wykonania orzeczonej kary pieniężnej, przepadku, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego wykonawczego dotyczące wykonania grzywny, przepadku, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości, przy czym kara pieniężna jest płacona z przychodu podmiotu zbiorowego.

Art. 43.

Zatarcie orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność podmiotu zbiorowego za czyn zabroniony pod groźbą kary następuje z mocy prawa z upływem 10 lat od wykonania lub darowania albo przedawnienia wykonania kary pieniężnej, przepadku, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości.

Art. 44.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 i Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1071) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 200 skreśla się § 2;
- 2) art. 202 otrzymuje brzmienie:

„Art. 202 § 1. Kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 2. Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne, udostępnia mu przedmioty mające taki charakter lub rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza albo rozpowszechnia lub publicznie prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 4. Kto utrwala, sprowadza, przechowuje lub posiada treści pornograficzne z udziałem małoletniego poniżej 15 lat,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”;

3) art. 230 otrzymuje brzmienie:

„Art. 230. Kto, powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej lub instytucji dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo za jej obietnicę,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”;

4) po art. 256 dodaje się art. 256a w brzmieniu:

„Art. 256a. § 1. Karze określonej w art. 256 podlega, kto w celu rozpowszechniania sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przenosi, nabywa, zbywa lub przesyła materiały propagujące faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa, lub nawołujące do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość.

§ 2. Sąd może orzec przepadek materiałów określonych w § 1, a także przedmiotów służących do ich wytwarzania lub rozpowszechniania, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.”;

5) po art. 296 dodaje się 296a i 296b w brzmieniu:

„Art. 296a. § 1. Kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej prowadzącej działalność gospodarczą lub mając, z racji zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, istotny wpływ na podejmowanie decyzji związanych z działalnością takiej jednostki, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za zachowanie mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo za czyn nieuczciwej konkurencji lub bezprawną albo nieuczciwą czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli przyjmujący korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę wyrządza znaczną szkodę majątkową,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Art. 296b. § 1. Kto, organizując profesjonalne zawody sportowe lub w nich uczestnicząc, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za nieuczciwe zachowanie mogące mieć wpływ na wynik tych zawodów,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 45.

W ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 29, poz. 356 i Nr 93, poz. 1027) skreśla się rozdział 3a „Odpowiedzialność przedsiębiorców za przekupstwo osoby pełniącej funkcję publiczną”.

Art. 46.

W ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580 oraz z 2001 r. Nr 56, poz. 579) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W Rejestrze gromadzi się również dane o podmiotach zbiorowych, wobec których prawomocnie orzeczono karę pieniężną, przepadek, zakaz lub podanie wyroku do publicznej wiadomości, na podstawie ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych (Dz. U. Nr ..., poz. ....)”;

2) w art. 4 w ust. 1 w pkt 1, 2 i 3 po wyrazach „danych osobowych” dodaje się wyrazy „oraz danych o podmiotach zbiorowych”;

3) w art. 5 po wyrazach „Dane osobowe” dodaje się wyrazy „oraz dane o podmiotach zbiorowych”;

4) w art. 6 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepisy ust. 1 pkt 1, 4 – 9 i 11 stosuje się odpowiednio do uzyskiwania, zgromadzonych w Rejestrze, informacji o podmiotach zbiorowych.”;

5) w art. 7 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Każdemu podmiotowi zbiorowemu przysługuje prawo do uzyskania informacji, czy jego dane są zgromadzone w Rejestrze. Podmiotowi, którego dane znajdują się w

zbiorach danych zgromadzonych w Rejestrze, na jego wniosek, udostępnia się informację o treści wszystkich zapisów dotyczących tego podmiotu.”;

6) w art. 10 w ust. 1 po wyrazach „o których mowa w art. 1 ust. 2” dodaje się wyrazy „oraz dane o podmiotach zbiorowych, o których mowa w art. 1 ust. 3”;

7) w art. 11:

a) w ust. 1 po wyrazach „dane osobowe” dodaje się wyrazy „lub dane o podmiotach zbiorowych” oraz dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) zawiadomienie dotyczące podmiotu zbiorowego”,

b) w ust. 2 po wyrazach „art. 1 ust. 2 pkt 1 – 7” dodaje się wyrazy „lub wobec podmiotu zbiorowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3.”;

c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zawiadomienie dotyczące podmiotu zbiorowego sporządza organ wykonujący orzeczenie w postępowaniu karnym w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.”;

8) w art. 12:

a) w ust. 1 po wyrazie „rejestracyjnej” dodaje się wyrazy „dotyczącej osoby”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W karcie rejestracyjnej dotyczącej podmiotu zbiorowego umieszcza się:

1) oznaczenie podmiotu zbiorowego oraz jego siedziby,

2) oznaczenie sądu, który wydał wyrok oraz sygnaturę akt sprawy,

3) datę wydania oraz uprawomocnienia się wyroku,

4) orzeczoną karę pieniężną, przepadek, zakaz oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości,

5) kwalifikację prawną czynu zabronionego osoby fizycznej, stanowiącego podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego,

6) nazwisko, imię, stanowisko oraz podpis osoby sporządzającej.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zawiadomienie dotyczące podmiotu zbiorowego zawiera dane, o których mowa w ust. 1a pkt 1, 2 i 6, oraz informacje o:

- 1) wykonaniu kary pieniężnej, przypadków, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości, o których mowa w art. 7, 8 i 9 ustawy z dnia .....o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych (Dz. U. Nr....., poz. ....),
- 2) zatarciu orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność podmiotu zbiorowego za czyn zabroniony pod groźbą kary,
- 3) likwidacji podmiotu zbiorowego, którego dane zgromadzono w Rejestrze.”;
- 9) w art. 13 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) kart rejestracyjnych i zawiadomień, zawierających informacje o podmiotach zbiorowych podlegających odpowiedzialności na podstawie przepisów ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych (Dz. U. Nr ..., poz. ....).”;
- 10) w art. 14 w ust. 1 po wyrazach „art. 1 ust. 2 pkt 1 – 4 i 7” dodaje się wyrazy „oraz dane o podmiotach zbiorowych, o których mowa w art. 1 ust. 3,” oraz dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Dane o podmiotach zbiorowych, o których mowa w art. 1 ust. 3, usuwa się z Rejestru po otrzymaniu zawiadomienia o likwidacji podmiotu zbiorowego.”;
- 11) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, sposób, tryb oraz warunki techniczne i organizacyjne gromadzenia danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych w Rejestrze oraz usuwania tych danych z Rejestru, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania rejestru oraz zabezpieczenia gromadzonych w nim danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych przed dostępem osób nieuprawnionych, wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione, uszkodzeniem lub zniszczeniem.”;
- 12) w art. 18 w ust. 1 po wyrazach „danych osobowych” dodaje się wyrazy „lub danych o podmiotach zbiorowych”;
- 13) w art. 19:
  - a) w ust. 1 po wyrazach „art. 7” dodaje się wyrazy „ust. 1”,
  - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Informacji o podmiocie zbiorowym, na podstawie danych o tym podmiocie zgromadzonych w Rejestrze, udziela się na zapytanie podmiotów wymienionych w art. 6 pkt 1, 4-9 i 11 lub na wniosek podmiotu, o którym mowa w art. 7 ust. 2.”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zapytanie o udzielenie informacji o podmiocie zbiorowym powinno zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu zbiorowego oraz jego siedziby,
- 2) określenie rodzaju i zakresu danych o podmiocie zbiorowym, które mają być przedmiotem informacji,
- 3) wskazanie postępowania, w związku z którym zachodzi potrzeba uzyskania danych o podmiocie zbiorowym,
- 4) nazwę podmiotu kierującego zapytaniem,
- 5) datę wystawienia,
- 6) podpis sędziego, prokuratora albo uprawnionej osoby lub organu podmiotu kierującego zapytaniem.”,

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wniosek osoby, o której mowa w art. 7 ust. 1, o udzielenie informacji z rejestru powinien zawierać: nazwisko, w tym także przybrane, imiona, nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, nazwisko rodowe matki, miejsce zamieszkania, obywatelstwo oraz numer PESEL i podpis wnioskodawcy. Wniosek podmiotu zbiorowego, o którym w art. 7 ust. 2, powinien zawierać oznaczenie tego podmiotu i jego adres. Jeżeli we wniosku nie określono rodzaju i zakresu danych, które mają być przedmiotem informacji, informacja ta powinna zawierać odpis wszystkich zapisów dotyczących wnioskodawcy, zamieszczonych na kartach rejestracyjnych i zawiadomienia.”;

14) w art. 20 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Informacja o podmiocie zbiorowym, sporządzana na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze, zawiera:

- 1) oznaczenie podmiotu zbiorowego wraz z jego siedzibą,
- 2) dane o podmiocie zbiorowym w zakresie objętym zapytaniem lub wnioskiem albo stwierdzenie, że podmiot zbiorowy nie figuruje w Rejestrze,
- 3) datę wydania,
- 4) nazwisko i imię osoby upoważnionej do jej wydania,
- 5) pieczęć urzędową.”;

15) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, sposób i tryb udzielania informacji o osobach oraz informacji o podmiotach zbiorowych, na podstawie danych zgromadzonych w Rejestrze, mając na uwadze potrzebę przekazywania takich informacji, w określonych przypadkach, także przy pomocy urządzeń służących do automatycznego ich przekazywania, a także określi wzór zapytania o udzielenie informacji o osobie, o którym mowa w art. 19 ust. 2, wzór zapytania o udzielenie informacji o podmiocie zbiorowym, o którym mowa w art. 19 ust. 2a, wzór formularza informacji o osobie, o której mowa w art. 20 ust. 1, oraz wzór formularza informacji o podmiocie zbiorowym, o którym mowa w art. 20 ust. 2.”;

16) art. 23 otrzymuje brzmienie:

„Art. 23. Informacja o osobie, o której mowa w art. 20 ust. 1, oraz informacja o podmiocie zbiorowym, o którym mowa w art. 20 ust. 2, stanowi zaświadczenie, w rozumieniu przepisów działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego.”;

17) art. 24 otrzymuje brzmienie:

„Art. 24. 1. Za wydanie z Rejestru informacji o osobie pobiera się opłatę, stanowiącą dochód budżetu państwa. Od uiszczenia opłaty zwolnione są podmioty wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 i 11.

2. Za wydanie z Rejestru informacji o podmiocie zbiorowym pobiera się opłatę, stanowiącą dochód budżetu państwa. Od uiszczenia opłaty zwolnione są podmioty wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 4-9 i 11.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat, o których mowa w ust. 1 i 2, mając na uwadze faktyczne koszty wydania informacji.”;

18) w art. 25 po wyrazach „informację o osobie” dodaje się wyrazy „albo informację o podmiocie zbiorowym”.

Art. 47.

W ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773, z 1999 r. Nr 45, poz. 437, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 93, poz. 1027 i Nr 110, poz. 1167 oraz z 2001 r. Nr 56, poz. 580, Nr 76, poz. 813, Nr 113, poz. 1208 i Nr 154, poz. 1800) w art. 19 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) podmioty zbiorowe, wobec których sąd orzekł zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne, na podstawie przepisów ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr ..., poz. ...),”.

Art. 48.

Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień zmienionych niniejszą ustawą, zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 49.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych wprowadza do systemu polskiego prawa karnego instrumenty prawne przewidziane w Konwencji o ochronie

interesów finansowych Wspólnot Europejskich, przyjętej przez Radę Unii Europejskiej w dniu 26 lipca 1995 r., oraz w Protokołach dodatkowych nr I i II do tej Konwencji. Tym samym projektowana ustawa ma ścisły związek z akcesją Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.

Projekt ustawy określa zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe, oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

Zaproponowane w projekcie rozwiązania nawiązują, w znacznej mierze, do unormowań wprowadzonych ustawą z dnia 9 września 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, ustawy o zamówieniach publicznych oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz. U. Nr 93, poz. 1027) implementującej na grunt prawa polskiego instrumenty prawne przewidziane w Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych oraz w Konwencji Rady Europy o praniu dochodów pochodzących z popełnienia przestępstwa, ich ujawnieniu, zajmowaniu i konfiskacie (por. przepisy Rozdziału 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211 z późn. zm.).

Przepis art. 2 projektu ustawy zawiera definicję podmiotu zbiorowego ponoszącego odpowiedzialność zgodnie z zasadami określonymi w projekcie. Proponuje się, by za taki podmiot uznać nie tylko osobę prawną ale również jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej (z wyłączeniem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz organów państwowych i samorządu terytorialnego), a także spółkę handlową z udziałem Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego, spółkę kapitałową w organizacji, podmiot w stanie likwidacji oraz przedsiębiorcę nie będącego osobą fizyczną, jak również zagraniczną jednostkę organizacyjną.

Przepis art. 3 projektu ustawy odzwierciedla przesłanki odpowiedzialności zawarte w II Protokole dodatkowym do cytowanej Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich. Zawiera on propozycję przyjęcia odpowiedzialności podmiotu zbiorowego w oderwaniu od koncepcji odpowiedzialności opartej na winie, w tradycyjnym, karnomaterialnym tego pojęcia rozumieniu (wina umyślna lub nieumyślna osoby fizycznej). W to miejsce nawiązuje się do lepiej przystających do odpowiedzialności podmiotów zbiorowych koncepcji tzw. zawinienia w wyborze lub nadzorze oraz zawinienia organizacyjnego. Proponuje się, by była to odpowiedzialność za działanie osób pozostających w określonym stosunku do podmiotu zbiorowego. Ze względu na różnorodność norm organizacyjnych podmiotów zbiorowych, przyjęto koncepcję funkcjonalnej charakterystyki sprawców, zrezygnowano natomiast z wymieniania stanowisk, jakie mogliby zajmować. Przesłanką odpowiedzialności podmiotu zbiorowego pozostaje okoliczność, że sprawca działa na rzecz tego podmiotu, jak również, że działanie sprawcy przyniosło lub mogło przynieść podmiotowi zbiorowemu korzyść, chociażby niemajątkową.

Konsekwentnie, w art. 5 proponuje się aby podmiot zbiorowy podlegał odpowiedzialności w razie stwierdzenia co najmniej braku należytej staranności w wyborze osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 pkt 2 lub 3, lub co najmniej braku należytego nadzoru nad tą osobą, albo gdy organizacja działalności tego podmiotu nie zapewnia uniknięcia popełnienia czynu zabronionego, a mogło je zapewnić zachowanie należytej, wymaganej w danych okolicznościach ostrożności, przez osobę, o której mowa w art. 3 pkt 1 lub 4.

Przepis art. 4 projektu ustawy stanowi, że podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności, jeżeli popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego przez osobę, o której mowa w art. 3, zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem skazującym, nakazem karnym lub prawomocnym orzeczeniem o zezwoleniu na dobrowolne poddanie się karze, warunkowo umarzającym postępowanie albo umarzającym postępowanie z powodu okoliczności wyłączających ściganie. Powyższe rozwiązanie nawiązuje do unormowań przyjętych w cytowanej ustawie z dnia 9 września 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, ustawy o zamówieniach publicznych oraz ustawy – Prawo bankowe.

Unormowanie zawarte w proponowanym przepisie art. 6 zmierza do podkreślenia odrębności kary pieniężnej i środków orzeczonych wobec podmiotu zbiorowego na mocy projektowanej ustawy od odszkodowania w rozumieniu przepisów prawa cywilnego oraz od odpowiedzialności administracyjnej. Stanowi ono również, że odpowiedzialność podmiotu zbiorowego nie wyłącza odpowiedzialności prawnej osoby fizycznej, która takiej odpowiedzialności nie poniosła.

Przepis art. 7 projektu ustawy określa granice wymiaru kary pieniężnej. Nawiązując do unormowań przyjętych w cyt. ustawie z dnia 9 września 2000 r. proponuje się, by kara pieniężna była nakładana w wysokości do 10% przychodu, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych, osiągniętego w roku podatkowym poprzedzającym wydanie orzeczenia. Nadto, proponuje się, aby w przypadku podmiotów zbiorowych będących poważnymi uczestnikami obrotu gospodarczego, mimo to osiągających formalnie niskie przychody (np. poniżej 1 000 000 zł rocznie) – karę pieniężną nakładać w wysokości do 10% wydatków poniesionych w roku, w którym popełniono czyn zabroniony. W końcu proponuje się, aby kara pieniężna nie mogłaby być niższa niż pięć tysięcy złotych.

Proponowany przepis art. 8 stanowi odzwierciedlenie II Protokołu dodatkowego do cyt. Konwencji o ochronie interesów wspólnot europejskich, przewidując przepadek przedmiotów pochodzących z czynu zabronionego lub służących do popełnienia takiego czynu, a także korzyści majątkowych pochodzących z czynu zabronionego. Podobnie przepis art. 9 nawiązując do cyt. II Protokołu dodatkowego zawiera katalog środków, które można orzec wobec podmiotu zbiorowego.

Projekt zawiera również dyrektywę dla sądu aby orzekając karę pieniężną, zakazy lub podanie wyroku do publicznej wiadomości kierował się w szczególności rozmiarami korzyści uzyskanej przez podmiot zbiorowy, a także społecznymi następstwami ukarania.

Propozycje zawarte w art. 11 mają na celu zapobiegnięcie automatycznej kumulacji kary pieniężnej i przepadku, orzeczonych wobec podmiotu zbiorowego na podstawie przepisów projektowanej ustawy, oraz nałożonej już wcześniej na ten podmiot odpowiedzialności posiłkowej za grzywnę lub przepadek orzeczone wobec osoby fizycznej na podstawie przepisów Kodeksu karnego skarbowego lub nałożonego na ten podmiot obowiązku zwrotu korzyści majątkowej na podstawie przepisów Kodeksu karnego.

Projekt zawiera propozycję wprowadzenia możliwości odstąpienia przez sąd od orzeczenia kary pieniężnej, jeżeli czyn zabroniony stanowiący podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego nie przyniósł temu podmiotowi korzyści (art. 12), jak również obostrzenia tej kary, jeżeli przed upływem 5 lat od jej orzeczenia zostanie ponownie popełniony czyn zabroniony, stanowiący podstawę odpowiedzialności tego podmiotu (art. 13).

Przepis art. 14 projektu ustawy stanowi, że kary pieniężnej, przepadku, zakazów ani podania wyroku do publicznej wiadomości nie orzeka się wobec podmiotu zbiorowego, jeżeli

od dnia wydania orzeczenia, o którym mowa w art. 4, upłynęło 10 lat. Dłuższy okres przedawnienia niż okresy określone w Kodeksie karnym, jest uzasadniony faktem, że postępowanie w sprawie odpowiedzialności podmiotu zbiorowego rozpoczyna się dopiero po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie czynu zabronionego pod groźbą kary. Z kolei projektowany art. 16 stanowi, że nie można wykonać kary pieniężnej, przepadku, zakazów ani podania wyroku do publicznej wiadomości, jeżeli od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego upłynęło 10 lat.

Proponowany przepis art. 16 zawiera odzwierciedlający standardy Unii Europejskiej katalog czynów zabronionych pod groźbą kary, których popełnienie stanowi podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego. Konstruując powyższy katalog wzięto pod uwagę unormowania aktów prawa międzynarodowego przewidujących odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, a w szczególności:

- Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26.07.1995 r. (OJ Nr 316, 27.11.1995),
- I Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 27.09.1996 r. (OJ Nr 313, 23.10.1996),
- II Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 19.06.1997 r. (OJ Nr 221, 19.07.1997),
- Konwencji OECD w sprawie walki z przekupstwem zagranicznych urzędników państwowych w międzynarodowych transakcjach handlowych z dnia 17.12.1997 r.,
- Prawnokarnej Konwencji Rady Europy o korupcji z dnia 27.01.1999 r.,
- Konwencji Rady Europy o cyber-przestępczości z dnia 23.11.2001 r.,
- Konwencji Rady Europy o ochronie środowiska środkami prawa karnego z dnia 4.11.1998 r.,
- Wspólnego Działania Nr 97/154/JHA, dotyczącego działań mających na celu zwalczanie handlu istotami ludzkimi oraz seksualnego wykorzystywania dzieci z dnia 24 lutego 1997 r., przyjętego przez Radę Unii Europejskiej na podstawie art. K. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- Wspólnego Działania Nr 98/733/JHA, z dnia 21 grudnia 1998 r. o penalizacji udziału w zorganizowanej grupie przestępczej w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej, przyjętego przez Radę Unii Europejskiej na podstawie art. K. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z dnia 15 listopada 2000 r.,
- Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu z dnia 29.12.1999 r.,
- Rekomendacji Rady Europy Nr R(88)18 dotyczącej odpowiedzialności przedsiębiorstw za przestępstwa,
- projektu Decyzji Ramowej w sprawie zwalczania terroryzmu (COM 2001 501 final).

Z kolei przepisy art. 17–20 różnicują wysokość skali pieniężnej, którą można orzec wobec podmiotu zbiorowego za określone czyny zabronione pod groźbą kary, jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe, których popełnienie przez osobę fizyczną może powodować odpowiedzialność karną tego podmiotu.

Zgodnie z proponowanym przepisem art. 21, podmiot zbiorowy, który nie stosowałby się do orzeczonego przez sąd zakazu określonego w art. 9 pkt 1–5, podlegałby odpowiedzialności, jak za czyn zabroniony, którym jest zachowanie osoby fizycznej stanowiące podstawę odpowiedzialności tego podmiotu.

Akty prawa międzynarodowego w zasadzie nie zawierają wiążących Rzeczpospolitą Polską przepisów proceduralnych w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, z wyjątkiem współpracy międzynarodowej w tego typu sprawach. Natomiast zgodnie ze standardami europejskimi postępowanie w takich sprawach powinno umożliwiać efektywne nakładanie sankcji na podmioty zbiorowe.

Propozycja zawarta w art. 22 zmierza do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania karnego do postępowania w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, z zastrzeżeniem odrębnych uregulowań przepisów art. 23 – 41, przy jednoczesnym wyłączeniu stosowania przepisów Kodeksu o oskarżycielu prywatnym, powódzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, postępowaniu przygotowawczym, postępowaniach szczególnych oraz o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Charakter postępowania w sprawach odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary zmusza do wprowadzenia szeregu odrębności w stosunku do unormowań Kodeksu postępowania karnego. Przede wszystkim odrębności te powinny polegać na znacznie większej aktywności stron w toku procesu. Zdaniem projektodawcy właśnie wzmożeniu tej aktywności ma służyć przepis art. 23 stanowiący, że ciężar dowodu spoczywa na tym, kto dowód zgłasza.

Proponuje się, aby zgodnie z przepisem art. 24 w sprawach odpowiedzialności podmiotów zbiorowych orzekał w pierwszej instancji sąd rejonowy (dopuszczając jednak tzw. właściwość przemienną z sądem okręgowym ze względu na szczególną zawilość sprawy – art. 25). Proponuje się również, aby w każdej instancji sąd orzekał jednoosobowo.

Projektowana ustawa zakłada, że postępowanie wszczynaloby się na wniosek prokuratora, pokrzywdzonego lub innego podmiotu przewidzianego przez ustawę, w sprawach, w których podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego byłby czyn zabroniony, uznany przez ustawę za czyn nieuczciwej konkurencji – również na wniosek Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (art. 27). Wniosek taki powinien zawierać: oznaczenie wnioskodawcy oraz jego adres do doręczeń, oznaczenie podmiotu zbiorowego oraz jego adres do doręczeń, dokładne określenie czynu zabronionego stanowiącego podstawę odpowiedzialności podmiotu zbiorowego, treść prawomocnego wyroku lub innego orzeczenia, o którym mowa w art. 4, wraz z oznaczeniem sądu lub organu, który wydał to orzeczenie, wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy, uzasadnienie oraz wykaz dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się wnioskodawca. (art. 29). Wniosek taki podlegałby wstępnej kontroli sądu (art. 31).

Proponuje się, aby w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, jeszcze przed jego wszczęciem można było wystąpić do właściwego sądu o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu na mieniu podmiotu zbiorowego grożącej kary pieniężnej lub przepadku (art. 26)

Proponowany przepis art. 33 zakłada, że w imieniu podmiotu zbiorowego będzie uczestniczyła w postępowaniu osoba wchodząca w skład organu uprawnionego do reprezentowania tego podmiotu. Proponuje się również, aby podmiot zbiorowy miał prawo ustanowienia obrońcy spośród osób uprawnionych do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub osób uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej według przepisów o radcach prawnych.

Przepis art. 34 projektowanej ustawy zakłada, że wnioskodawca, pokrzywdzony dopuszczony do udziału w postępowaniu obok prokuratora, przedstawiciel podmiotu zbiorowego, jego obrońca będą mogli wziąć udział w rozprawie, jednakże nieusprawiedliwione niestawiennictwo stron nie wstrzymywałoby rozpoznania sprawy.

Proponowany przepis art. 35 normuje zasadę, że dowody dopuszcza się na wniosek stron. Zasada ta ma jednak charakter względny, bowiem w uzasadnionych wypadkach sąd mógłby dopuszczać dowody z urzędu. Natomiast dowód oczywiście zmierzający do przedłużenia postępowania byłby niedopuszczalny.

Zgodnie z proponowanym przepisem art. 36 sąd rozstrzygałby samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne w granicach wniosku. Jednakże orzeczenia, o których mowa w przepisie art. 4, byłyby dla sądu wiążące.

Propozycje zawarte w przepisie art. 41 nakładają na sąd, prokuratora, a w określonych warunkach również na Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obowiązek udzielania pomocy prawnej na wniosek właściwego organu państwa obcego. Redakcja proponowanego przepisu podkreśla, że chodzi tu o wniosek każdego organu państwa obcego, prowadzącego postępowanie w sprawie odpowiedzialności podmiotu zbiorowego za czyn zabroniony pod groźbą kary, a nie tylko sądu lub prokuratora.

Zgodnie z proponowanym przepisem art. 42 do wykonania orzeczonej kary pieniężnej, przepadku, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości stosowałyby się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego wykonawczego dotyczące wykonania grzywny, przepadku, zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości, przy czym kara pieniężna płatna byłaby z przychodu podmiotu zbiorowego.

Przepis art. 43 zakłada, że zatarcie orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność podmiotu zbiorowego za czyn zabroniony pod groźbą kary następowaloby z mocy prawa z upływem 10 lat od wykonania lub darowania albo przedawnienia wykonania kary pieniężnej, przepadku zakazów oraz podania wyroku do publicznej wiadomości.

Proponowane zmiany w Kodeksie karnym (art. 44) wynikają z potrzeby dostosowania przepisów tego kodeksu do zobowiązań międzynarodowych w zakresie penalizacji, rozpowszechniania pornografii, korupcji w sektorze prywatnym, płatnej protekcji, a także rozpowszechniania materiałów propagujących faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa oraz nawołujący do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych itp. Z uwagi na przyjętą konstrukcję projektu ustawy dopiero wprowadzenie penalizacji tego typu zachowań w Kodeksie karnym umożliwi pociągnięcie do odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych za tego rodzaju czyny zabronione.

Propozycja skreślenia w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211 z późn. zm.) rozdziału normującego odpowiedzialność przedsiębiorców za przekupstwo osoby pełniącej funkcję publiczną stanowi konsekwencję całościowego unormowania powyższej problematyki w projektowanej ustawie.

Proponowane zmiany w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580 z późn. zm.) wynikają z faktu, że dotychczas w Krajowym Rejestrze Karnym gromadzono jedynie dane o osobach fizycznych, natomiast po wejściu w życie projektowanej ustawy będzie się tam również gromadzić dane o podmiotach zbiorowych, wobec których orzeczono karę pieniężną, przepadek, zakaz lub podanie wyroku do publicznej wiadomości (art. 46).

Proponowane zmiany w ustawie z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 119, poz. 773 z późn. zm.) wynikają z faktu, że na mocy orzeczenia sądu określone podmioty zbiorowe będą mogły zostać pozbawione prawa ubiegania się o zamówienia publiczne (art. 47).

Proponuje się aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia. Okres ten jest niezbędny do przygotowania organizacyjnego sądów do rozpoznawania nowej kategorii spraw, jak również do przygotowania technicznego Krajowego Rejestru Karnego do rejestrowania nowej kategorii orzeczeń sądowych oraz udzielania informacji o tych orzeczeniach.

Projekt niniejszej ustawy był przesłany do zaopiniowania przez Sąd Najwyższy, Krajową Radę Sądownictwa, Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Radę Radców Prawnych.

Wejście w życie projektowanej ustawy niewątpliwie spowoduje wzrost obciążenia sądów, które będą dodatkowo rozpoznawać sprawy z zakresu odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych. Nie wydaje się natomiast aby projektowana ustawa mogła mieć istotny wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki lub sytuację lub rozwój regionalny.

Zakłada się, że wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje konieczność poniesienia dodatkowych kosztów rzędu 6 mln 944 tys. zł. Głównie byłyby to koszty związane z przejęciem przez Krajowy Rejestr Karny dodatkowych zadań, przewidzianych w projekcie ustawy. Szacunkowo koszty te przejawiałyby się następująco:

- opracowanie projektu koncepcyjnego systemu informatycznego ..... 500 000 zł,
- wykonanie systemu informatycznego ..... 5 000 000 zł,
- zakup licencji na oprogramowanie na potrzeby systemu informatycznego ..... 100 000 zł,
- zakup sprzętu na potrzeby systemu informatycznego ..... 1 000 000 zł,
- koszty łączności ..... 40 000 zł,
- koszty osobowe (dodatkowi pracownicy) ..... 154 000 zł,
- sprzęt biurowy ..... 50 000 zł,
- materiały eksploatacyjne ..... 100 000 zł,

Projekt niniejszej ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

Projekt

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia ..... r.

w sprawie gromadzenia danych osobowych oraz o podmiotach zbiorowych w Krajowym Rejestrze Karnym oraz usuwania tych danych z Rejestru.

Na podstawie art. 17 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. Nr 50, poz. 580; z 2001 r. Nr 56, poz. 579 oraz z ..... r. Nr ....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe zasady, sposób, tryb oraz warunki techniczne i organizacyjne gromadzenia danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych w Krajowym Rejestrze Karnym oraz usuwania tych danych z Rejestru.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa - ustawę z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym,
- 2) Rejestr - Krajowy Rejestr Karny.

§ 3. Do zabezpieczenia danych osobowych zgromadzonych w Rejestrze stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521), ze zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia.

§ 4. W celu zabezpieczenia danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w Rejestrze dyrektor Biura Informacyjnego Rejestru Karnego, zwany dalej "dyrektorem":

- 1) identyfikuje i analizuje zagrożenia i ryzyko, na które może być narażone przetwarzanie danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych,
- 2) określa potrzeby w zakresie zabezpieczenia kartotek i systemu informatycznego,
- 3) określa zabezpieczenia danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych adekwatne do zagrożeń i ryzyka,
- 4) monitoruje działanie zabezpieczeń wdrożonych w celu ochrony danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych i ich przetwarzania,
- 5) opracowuje i wdraża program szkolenia w zakresie zabezpieczeń kartotek i systemu informatycznego,

6) wykrywa i reaguje na przypadki naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w kartotekach i systemie informatycznym.

§ 5. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w kartotekach i systemie informatycznym, w tym w szczególności za przeciwdziałanie dostępowi osób nieuprawnionych do kartotek i systemu informatycznego, oraz za podejmowanie odpowiednich działań w przypadku wykrycia naruszeń w systemach zabezpieczeń jest administrator bezpieczeństwa informacji, wyznaczony przez dyrektora.

§ 6. 1. Do obsługi kartotek i systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład dopuszcza się wyłącznie osoby upoważnione przez dyrektora, zwane dalej "osobami uprawnionymi".

2. Indywidualny zakres czynności osób uprawnionych określa zakres odpowiedzialności za ochronę danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych przed dostępem osób nieuprawnionych, wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

§ 7. Przed dopuszczeniem do pracy przy przetwarzaniu danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych, każdą osobę uprawnioną zaznajamia się z przepisami dotyczącymi Rejestru i ochrony danych osobowych w nim zgromadzonych.

§ 8. 1. W przypadku naruszenia kartotek lub systemu informatycznego, w których są zgromadzone dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych, osoba uprawniona postępuje w sposób określony przez dyrektora.

2. O każdym przypadku naruszenia kartotek lub systemu informatycznego, w których są zgromadzone dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych, osoba uprawniona jest obowiązana niezwłocznie powiadomić dyrektora oraz administratora bezpieczeństwa informacji.

§ 9. 1. Pomieszczenia lub części pomieszczeń, tworzące obszar, w którym są przetwarzane dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych zgromadzone w kartotekach oraz w bazie danych systemu informatycznego, określa dyrektor.

2. Pomieszczenia lub części pomieszczeń, o których mowa w ust. 1, wyposaża się w zabezpieczenia techniczne uniemożliwiające utratę zbiorów danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych oraz zabezpieczenia chroniące przed dostępem do nich osób nieuprawnionych, wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione, uszkodzeniem lub zniszczeniem oraz zamyka się na czas nieobecności w nich osób uprawnionych, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób trzecich.

§ 10. Urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych, zasilane energią elektryczną, zabezpiecza się przed utratą lub zniekształceniem tych danych spowodowanych awarią zasilania lub zakłóceniami w sieci zasilającej.

§ 11. Osoba uprawniona wprowadza do systemu informatycznego dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych zawarte w kartach rejestracyjnych i zawiadomieniach o zmianach ewidencyjnych oraz zawiadomieniach dotyczących podmiotów zbiorowych, a następnie umieszcza je w odpowiedniej kartotece.

§ 12. 1. Karty rejestracyjne oraz zawiadomienia o zmianach ewidencyjnych i dotyczące podmiotów zbiorowych usuwa się z kartotek poprzez fizyczne zniszczenie przez osoby uprawnione, w sposób uniemożliwiający ustalenie tożsamości osoby i danych identyfikujących podmiot zbiorowy, których dane te dotyczą.

2. Zapis informacji dotyczących udostępnienia danych osobowych lub danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w Rejestrze usuwa się z bazy danych systemu informatycznego z chwilą usunięcia wszystkich zgromadzonych tam danych o osobie lub podmiocie zbiorowym.

§ 13. 1. Urządzenia lub nośniki informatyczne, zawierające dane osobowe lub dane o podmiocie zbiorowym przeznaczone do usunięcia z Rejestru, pozbawia się zapisu tych danych.

2. W przypadku gdy pozbawienie nośników informatycznych zapisu danych osobowych lub danych o podmiotach zbiorowych nie jest możliwe, uszkadza się je w sposób uniemożliwiający ich odczytanie.

§ 14. Urządzenia lub nośniki informatyczne, zawierające dane osobowe lub dane o podmiotach zbiorowych, przeznaczone do naprawy, przed naprawą pozbawia się zapisu tych danych albo naprawia się je pod nadzorem administratora bezpieczeństwa informacji.

§ 15. 1. Osoba uprawniona sporządza kopie awaryjne danych osobowych lub danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w systemie informatycznym Rejestru.

2. Kopie awaryjne należy:

- 1) okresowo sprawdzać pod kątem ich dalszej przydatności do odtworzenia danych osobowych lub danych o podmiotach zbiorowych w przypadku awarii systemu,
- 2) bezzwłocznie usuwać po ustaniu ich użyteczności, w sposób określony w § 13.

3. Kopii awaryjnych nie przechowuje się w tych samych pomieszczeniach, w których przechowywane są zbiory danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych eksploatowane na bieżąco.

§ 16. 1. System informatyczny, w którym zgromadzone są dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych, wyposaża się w mechanizmy uwierzytelniania użytkownika oraz kontroli dostępu do przetwarzanych danych.

2. Dla każdej osoby uprawnionej będącej użytkownikiem systemu informatycznego, o którym mowa w ust. 1, dyrektor lub osoba przez niego upoważniona ustala odrębny identyfikator i hasło użytkownika.

3. Identyfikator, o którym mowa w ust. 2, wpisuje się do ewidencji określonej w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 50, poz. 580 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr

42, poz. 474, Nr 49, poz. 509 i Nr 100, poz. 108) wraz z imieniem i nazwiskiem użytkownika oraz rejestruje w systemie informatycznym.

4. Bezpośredni dostęp do danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych przetwarzanych w systemie informatycznym może mieć miejsce wyłącznie po podaniu identyfikatora i właściwego hasła użytkownika.

5. Hasło użytkownika zmienia się co najmniej raz na miesiąc.

6. Identyfikatora użytkownika nie zmienia się, a po wyrejestrowaniu użytkownika z systemu informatycznego nie przydziela się innej osobie.

7. Hasła użytkownika nie udostępnia się, również po upływie jego ważności.

8. Identyfikator osoby, która utraciła uprawnienia do dostępu do danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych, należy niezwłocznie wyrejestrować z systemu informatycznego, unieważnić jej hasło użytkownika oraz podjąć inne stosowne działania w celu zapobieżenia dalszemu dostępowi tej osoby do danych.

9. Identyfikator osoby, o której mowa w ust. 8, wykreśla się z ewidencji z chwilą usunięcia wszystkich danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych, wprowadzonych przez tę osobę do kartotek i systemu informatycznego.

§ 17. 1. Ekrany monitorów na stanowiskach dostępu do danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych przetwarzanych w systemie informatycznym są samoczynnie wyłączane po upływie ustalonego czasu nieaktywności użytkownika.

2. W pomieszczeniach, gdzie mogą przebywać osoby postronne, monitory, o których mowa w ust. 1, powinny być ustawione w sposób uniemożliwiający tym osobom wgląd w dane.

§ 18. Dla każdej osoby i podmiotu zbiorowego, których dane są przetwarzane w Rejestrze, system informatyczny zapewnia odnotowanie:

- 1) daty wprowadzenia pierwszych i kolejnych danych tej osoby lub podmiotu zbiorowego,
- 2) identyfikatora użytkownika wprowadzającego dane,
- 3) informacji, jakie dane osobowe lub dane o podmiocie zbiorowym zostały wprowadzone do Rejestru,
- 4) informacji, komu, kiedy, w jakim zakresie i przez kogo zostały udostępnione dane zgromadzone w Rejestrze.

§ 19. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2001 r. w sprawie gromadzenia danych osobowych w Krajowym Rejestrze Karnym oraz usuwania tych danych z Rejestru (Dz. U. Nr 63, poz. 644).

§ 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem .....r.

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie delegacji z art. 46 ustawy z dnia ..... 2002 r. o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych (Dz. U. Nr ....., poz.....), który wprowadza zmiany do ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz.U. Nr 50, poz. 580, 2001 r. Dz.U. Nr 56, poz. 579).

Rozporządzenie określa zasady, sposób, tryb oraz warunki techniczne i organizacyjne gromadzenia i usuwania danych osobowych oraz podmiotów zbiorowych w Krajowym Rejestrze Karnym.

W § 3 uregulowano, że do zabezpieczenia danych osobowych zgromadzonych w Rejestrze stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz.U. Nr 80, poz. 521), ze zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia.

W § 4 projektu określono czynności, które wykonuje dyrektor Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego, w celu właściwego zabezpieczenia danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych zgromadzonych w Rejestrze. Są to następujące czynności:

- identyfikowanie i analizowanie zagrożeń i ryzyka, na które może być narażone przetwarzanie danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych,
- określenie potrzeb w zakresie zabezpieczenia kartotek i systemu informatycznego,
- określenie zabezpieczeń danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych adekwatnych do zagrożeń i ryzyka,
- monitorowanie działania zabezpieczeń wdrożonych w celu ochrony danych osobowych oraz danych o podmiotach zbiorowych i ich przetwarzania,
- opracowanie i wdrożenie programu szkolenia w zakresie zabezpieczeń kartotek i systemu informatycznego,

- wykrywanie i reagowanie na przypadki naruszenia bezpieczeństwa danych osobowych, danych o podmiotach zbiorowych oraz przetwarzających je kartotek i systemu informatycznego.

Pomocy dyrektorowi w wykonywaniu zadań w zakresie bezpieczeństwa danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych gromadzonych w Rejestrze będzie udzielał wyznaczony w tym celu przez dyrektora pracownik Biura – administrator bezpieczeństwa informacji (§ 5 projektu).

Bezpieczeństwu danych zgromadzonych w Rejestrze służą też kolejne uregulowania projektu, w szczególności:

- § 6 ust. 1, gdzie określono, że do obsługi kartotek i systemu informatycznego oraz urządzeń wchodzących w jego skład dopuszcza się wyłącznie osoby upoważnione przez Dyrektora Biura,

- § 9, w którym wyodrębniono szczególnie chroniony obszar, w którym dopuszczono do przetwarzania danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych Rejestru,

- § 10, w którym określono konieczność zabezpieczenia danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych przetwarzanych w systemie informatycznym przed ich utratą lub zniekształceniem w wyniku awarii zasilania lub zakłóceń w sieci zasilającej systemu informatycznego.

W § 11 uregulowano problematykę gromadzenia w systemie informatycznym i kartotekach danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych po ich nadesłaniu przez właściwe organy.

Natomiast w § 12 i 13 uregulowano problematykę usuwania z Rejestru kart rejestracyjnych i zawiadomień. Określono, że usunięte dokumenty będą podlegały fizycznemu zniszczeniu w sposób uniemożliwiający ustalenie tożsamości osoby, której dane te dotyczą, bądź danych identyfikujących podmiot zbiorowy (§ 12 ust. 1 projektu). W praktyce niszczenie dokumentów będzie się odbywało w specjalnie do tego celu przeznaczonym urządzeniu, zwanym „niszczarką”.

Natomiast w przypadku systemu informatycznego określono, że usuwanie danych będzie polegało na pozbawieniu zapisu tych danych w urządzeniach lub nośnikach informatycznych (§ 13 ust. 1 projektu), a gdy usunięcie tych danych z nośników informatycznych okaże się niemożliwe – na ich uszkodzeniu w sposób uniemożliwiający ich odczytanie (§ 13 ust. 2 projektu).

W § 14 określono procedury postępowania z urządzeniami lub nośnikami informatycznymi, zawierającymi dane osobowe oraz dane o podmiotach zbiorowych, przeznaczonymi do naprawy.

W § 15 uregulowano problematykę sporządzania oraz postępowania z kopiami awaryjnymi zawierającymi dane osobowe i dane o podmiotach zbiorowych zgromadzone w systemie informatycznym i zabezpieczenia tych kopii, zaś w § 16 określono warunki dostępu użytkowników do systemu informatycznego oraz postępowanie z hasłami i identyfikatorami użytkowników.

W § 17 określono warunki korzystania przez osoby upoważnione z ekranów monitorów na stanowiskach dostępu do danych osobowych i danych o podmiotach zbiorowych przetwarzanych w systemie informatycznym.

W § 18 wymieniono informacje, które są odnotowywane w systemie informatycznym dla każdej osoby i podmiotu zbiorowego, których dane są przetwarzane w Rejestrze. Jest to konieczne w związku z uprawnieniem osoby oraz podmiotu zbiorowego, których dane znajdują się w zbiorach zgromadzonych w Rejestrze, do uzyskania informacji o treści wszystkich zapisów dotyczących osoby lub podmiotu zbiorowego.

Przedstawione w projektowanym rozporządzeniu rozstrzygnięcia uwzględniają wymogi stawiane przez ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 50, poz. 580).

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia przewidziano w dniu wejścia w życie ustawy z dnia ..... 2002 r. o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych.

W związku ze zmianami w ustawie o Krajowym Rejestrze Karnym wprowadzonymi projektem ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2001 r. w sprawie gromadzenia danych osobowych w Krajowym Rejestrze Karnym oraz usuwania tych danych z Rejestru (Dz.U. Nr 63, poz. 644).

Koszty związane z wejściem w życie projektowanego rozporządzenia znajdują pokrycie w środkach budżetowych na 2003 r. przewidzianych w resorcie sprawiedliwości na realizację ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych.

**UZASADNIENIE
DOSTOSOWAWCZEGO CHARAKTERU
PROJEKTU USTAWY O
ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ PODMIOTÓW ZBIOROWYCH**

Projektowana ustawa o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych wprowadza do systemu polskiego prawa karnego instrumenty prawne przewidziane w licznych aktach prawnych *acquis communautaire*. Projekt ustawy przygotowuje w szczególności podstawy prawne obowiązywania zasad odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

Na mocy projektowanej ustawy zostają implementowane do prawa polskiego następujące przepisy zaliczane do *acquis communautaire*:

- Konwencja OECD w sprawie walki z przekupstwem zagranicznych urzędników państwowych w międzynarodowych transakcjach handlowych z 17.12.1997 r.,
- Prawnokarna konwencja Rady Europy o korupcji z 27.01.1999 r.,
- Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości z 23.11.2001 r.,
- Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15.11.2000 r.,
- II Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z 19.06.1997 r. (Dz. Urz. WE nr C 221, 19.07.1997),
- Wspólne Działanie nr 97/154/JHA, dotyczące zwalczania handlu istotami ludzkimi oraz seksualnego wykorzystywania dzieci z 24.02.1997 r., przyjęte przez Radę UE na podst. art. K.3 TUE (Dz. Urz. WE nr L 63, 04.03.1997),
- Wspólne Działanie nr 98/733/JHA, dotyczące penalizacji udziału w zorganizowanej grupie przestępczej w państwach członkowskich UE z 21.12.1998 r., przyjęte przez Radę UE na podst. art. K.3 TUE (Dz. Urz. WE nr L 351, 29.12.1998),

Projektowana ustawa wprowadza definicję podmiotu zbiorowego ponoszącego odpowiedzialność zgodnie z zasadami określonymi w projekcie. Takie rozwiązanie wpływa z przepisów II Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych WE oraz Prawnokarnej konwencji o korupcji.

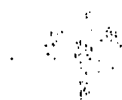
Projekt ustawy zawiera wyliczenie kategorii osób, za których czyny odpowiadają osoby zbiorowe. Wyliczenie to jest zgodne w szczególności z II Protokołem do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich. Przepisy projektowanej ustawy, dotyczące braku należytej staranności w nadzorze, stosunku odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych do ich odpowiedzialności cywilnej lub do odpowiedzialności sprawcy czynu oraz wykaz sankcji, orzekanych wobec podmiotu zbiorowego są również zgodne z ww. aktami prawnymi.

Uregulowany w projekcie ustawy katalog czynów zabronionych odpowiada standardom przyjętym w obowiązujących aktach prawa UE.

Projektowana ustawa wprowadza penalizację korupcji w sektorze prywatnym oraz doprecyzowuje przepisy Kodeksu karnego dotyczące zwalczania płatnej protekcji. Zmiany te są szczególnie istotne z punktu widzenia dostosowania obowiązującego kk do ww. regulacji unijnych.

Przyjęcie projektowanej ustawy jest niezbędne z punktu widzenia procesu integracji Polski z Unią Europejską. Konieczność jej wprowadzenia wynika z polskiego Stanowiska Negocjacyjnego oraz Bilansu Otwarcia w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne”.

W związku z przedstawionym omówieniem, projekt ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych powinien zostać uznany za projekt dostosowujący polskie prawo do prawa Unii Europejskiej.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DII/1002/DPE-agg

Warszawa, 21.06.2002

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonym projektem ustawy o odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych (pismo nr RM-10-121-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Projekt ustawy określa zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe oraz zasady postępowania w przedmiocie takiej odpowiedzialności.

W art. 2 projektu zawarto definicję podmiotu zbiorowego ponoszącego odpowiedzialność zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Proponuje się, żeby za taki podmiot uznać nie tylko osobę prawną, ale również jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, spółkę handlową o kapitale mieszanym z udziałem Skarbu Państwa i in.

II. Projektowana ustawa wprowadza do systemu polskiego prawa karnego instrumenty prawne przewidziane w licznych aktach prawa międzynarodowego.

Zalecenie wprowadzenia odpowiedzialności osób prawnych za przestępstwa przewidziano m.in. w:

- Konwencji OECD w sprawie walki z przekupstwem zagranicznych urzędników państwowych w międzynarodowych transakcjach handlowych z 17.12.1997 r.,
- Prawnokarnej konwencji Rady Europy o korupcji z 27.01.1999 r.,

- Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości z 23.11.2001 r.,
- Konwencji Rady Europy o ochronie środowiska środkami prawa karnego z 14.11.1998 r.,
- Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 15.11.2000 r.,
- Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania finansowania terroryzmu z 9.12.1999 r.,
- Zaleceniu Rady Europy nr R (88) 18, dotyczącym odpowiedzialności przedsiębiorstw za przestępstwa.

Wprowadzenie odpowiedzialności osób prawnych przewidziano również w aktach prawa UE:

- Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz. Urz. WE nr C 316, 27.11.1995) wraz z dwoma protokołami dodatkowymi (Dz. Urz. WE Nr C 313, 23.10.1996, Dz. Urz. WE nr C 221, 19.07.1997),
- Wspólnym Działaniu nr 97/154/JHA, dotyczącym zwalczania handlu istotami ludzkimi oraz seksualnego wykorzystywania dzieci z 24.02.1997 r., przyjętego przez Radę UE na podst. art. K.3 TUE (Dz. Urz. WE nr L 63, 04.03.1997),
- Wspólnym Działaniu nr 98/733/JHA, dotyczącym penalizacji udziału w zorganizowanej grupie przestępczej w państwach członkowskich UE z 21.12.1998 r., przyjętego przez Radę UE na podst. art. K.3 TUE (Dz. Urz. WE nr L 351, 29.12.1998),
- Wspólnym Działaniu nr 98/742/JHA w sprawie korupcji w sektorze prywatnym (Dz. Urz. WE nr L 358, 31.12.1998),
- projekcie Decyzji ramowej w sprawie zwalczania terroryzmu (COM(2001) 501 final).

Należy jednocześnie zauważyć, że pod pojęciem „osoby prawnej” ww. akty rozumieją jakikolwiek podmiot mający taki status w obrębie właściwego prawa krajowego (por. np. II Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych WE).

- III. Przepis art. 3 projektowanej ustawy zawiera wyliczenie kategorii osób, za których czyny odpowiadają osoby zbiorowe. Wyliczenie to jest zgodne z zawartym w art. 3 II Protokołu do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich (zw. dalej Konwencją), jak również wymogami wprowadzonymi w pozostałych aktach.

Poza wykaz wymieniony w II Protokole do Konwencji wychodzi przesłanka 4, dotycząca konieczności „bycia przedsiębiorcą” przez osobę fizyczną (art. 3 pkt. 4 projektu). Należy jednakże zauważyć, że prawo wspólnotowe nie wprowadza ścisłych zasad odpowiedzialności, zezwalając na rozszerzenie zakresu przewidzianego w Protokole II do Konwencji oraz innych aktach. W wielu z nich pojawia się jedynie sformułowanie o charakterze ogólnym, dotyczącym konieczności wprowadzenia takiej odpowiedzialności.

Zgodne z ww. regulacjami pozostają również przepisy art. 5 i 6 projektowanej ustawy, dotyczące braku należytej staranności w nadzorze oraz stosunku odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych do ich odpowiedzialności cywilnej lub do odpowiedzialności sprawcy czynu.

- IV. Podkreślić należy również, że ww. akty nie zawierają przepisów proceduralnych w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, z wyjątkiem współpracy międzynarodowej w takich sprawach. Poza zakresem regulacji unijnych pozostają zatem zapisy zawarte w art. 4, 10-15, 22-43 oraz 45-48 projektowanej ustawy.
- V. Wykaz sankcji, przewidzianych w art. 7-9 oraz 17-21, orzekanych wobec podmiotu zbiorowego jest zgodny z ww. aktami prawnymi, które zawierają jedynie przykładowe ich wyliczenie oraz zobowiązanie, by państwa podjęły działania konieczne do zapewnienia, żeby osoba prawna, pociągana do odpowiedzialności, podlegała ukaraniu skutecznymi, proporcjonalnymi i odstraszcającymi środkami.
- VI. Katalog czynów zabronionych (art. 16 projektu), zawierający wyliczenie czynów zabronionych, za które podmioty zbiorowe ponoszą odpowiedzialność odpowiada standardom przyjętym w obowiązujących aktach prawa UE.
Nie obejmuje czynów wymienionych w projekcie Decyzji ramowej dotyczącej zwalczania terroryzmu, jednakże ich wprowadzenie wymagałoby najpierw dostosowania przepisów prawa karnego (m.in. w zakresie wprowadzenia definicji terroryzmu), co może nastąpić już po przyjęciu ww. Decyzji.
- VII. Projekt ustawy, w art. 44 wprowadza zmiany w obowiązującym kodeksie karnym w kierunku dostosowania ich do obowiązujących regulacji unijnych. Szczególnie istotne jest wprowadzenie penalizacji korupcji w sektorze prywatnym (art. 296a) oraz uszczegółowienie regulacji art. 230 KK w zakresie zwalczania płatnej protekcji, które mają na celu dostosowanie obowiązującego kk do regulacji unijnych wymienionych w

punkcie II niniejszej opinii. Odpowiednie zapisy znajdują się również w prezydenckim projekcie nowelizacji kodeksu karnego, którego jednak data przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej nie jest znana. W celu umożliwienia skutecznego wprowadzenia w życie zapisów niniejszej ustawy niezbędne jest przyjęcie ww. zmian w kodeksie karnym.

- VIII. **Przyjęcie projektowanej ustawy jest niezbędne z punktu widzenia procesu integracji Polski z Unią Europejską.** Konieczność jej wprowadzenia wynika z polskiego Stanowiska Negocjacyjnego oraz Bilansu Otwarcia w obszarze „wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne”.
- IX. **W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.**

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:
Pani Barbara Piwnik
Minister Sprawiedliwości

TABELA ZGODNOŚCI PROJEKTU USTAWY O ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ PODMIOTÓW ZBIOROWYCH Z AKTAMI PRAWA WSPÓLNOTOWEGO

Artykuł projektu ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary	Treść artykułu	Instrumenty prawne zaliczane do <i>acquis</i> , z których wynika zobowiązanie do wprowadzenia regulacji ¹
Art. 1	Przedmiot regulacji	art. 3 ust 1 P – II; art. 2 OECD, art. 12 ust 1 K –C art. 18 ust 1 K - PK tytuł II, ust. .A pkt. c -W D art. 10 ust 1 NZ art. 5.3 GP
Art. 2	Definicja podmiotu zbiorowego	art. 1 ust 1 pkt. E). P – II, art. 1 ust d) K – PK,
Art. 3	Kategoria osób, za których czyny odpowiadają podmioty zbiorowe	art. 3 P- II, art. 18 ust 1 K –PK, art. 12 ust 1 K- C, tytuł II, ust A, pkt. c -W D
Art. 4	Przesłanki odpowiedzialności	Wg prawa wewnętrznego
Art. 5	Brak należytej staranności w nadzorze	art. 12 ust 2 K-C art. 18 ust 2 K –PK art. 3 ust 2 P – II
Art. 6	Stosunek odpowiedzialności karnej podmiotów zbiorowych do ich odpowiedzialności cywilnej lub do odpowiedzialności sprawcy czynu	art. 18 ust 3 K – PK, art. 12 ust 4 K – C, art. 3 ust 3 P-II , tytuł II, ust. A, pkt. c - W D art. 10 ust 2 NZ art. 3 GP
Art. 7	Kara pieniężna i jej wymiar	art. 4 P –II, art.19 pkt. 2 P-PK, art. 13 pkt. 2 K – C art. 10 ust 4 NZ art. 3 GP
Art. 8 – 9	Katalog środków, które	art. 4 i 5 P –II,

¹ Instrumenty prawne zaliczane do *acquis*, z których wynika zobowiązanie do wprowadzenia regulacji

- II Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 19.06.1997 - (**P II**)
- Konwencja OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych z dnia 17.12.1997 (**OECD**)
- Prawnokarna konwencja o korupcji z dnia 27.01.1999 (**K-PK**)
- Konwencja o cyber- przestępczości z dnia 14.04.2000 (**K- C**)
- Wspólne Działanie dotyczące działań mających na celu zwalczanie handlu istotami ludzkimi oraz seksualnego wykorzystywania dzieci z dnia 24 lutego 1997, przyjęte przez Radę Unii Europejskiej na podstawie art. K. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (**W D**)
- Konwencja NZ przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (**NZ**)
- Wspólne Działanie dotyczące uznania za przestępstwo kryminalne udziału w organizacji przestępczej w Państwach członkowskich Unii Europejskiej z dnia 21 grudnia 1998 roku, przyjęte przez Radę na podstawie artykułu K.3 Traktatu o Unii Europejskiej (**GP**)

	mogą być orzeczone wobec podmiotu zbiorowego	art.19 pkt. 2 K-PK, art. 13 ust. 1i 2 K - C tytuł II, ust. .A pkt. d -W D art. 10 ust 4 NZ art. 3 GP
Art. 10- 13	Zasady wymierzania kar i środków	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 14	Przedawnienie karalności	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 15	Przedawnienie wykonania kary	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 16	Katalog czynów zabronionych, za których podmioty zbiorowe ponoszą odpowiedzialność	art. 3 ust 1 P II, tytuł II, ust. A -W D art. 2 OECD art. 12 ust 1 – K-C art. 18 ust 1 K-PK art. 10 ust 1 NZ art. 3 GP
Art. 17 do 21	Kary pieniężne ponoszone przez osoby prawne za przestępstwa osób fizycznych	art. 4 P –II, art.19 pkt. 2 P-PK, art. 13 pkt. 2 K – C art. 10 ust 4 NZ art. 3 GP
Art. 22 do 41	Przepisy regulujące postępowanie w sprawie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 42	Tryb wykonywania kar i środków	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 43	Zatarcie orzeczenia stwierdzającego odpowiedzialność podmiotów zbiorowych	Wg prawa wewnętrznego Brak bezpośredniej regulacji w <i>acquis</i>
Art. 44	Zmiany w kodeksie karnym	Regulacje techniczne
Art. 45	Derogacja przepisów rozdziału 3 a ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji „odpowiedzialność przedsiębiorców za przekupstwo osoby pełniącej funkcję publiczną”	
Art. 46	Zmiany w ustawie o Krajowym Rejestrze Karnym	Regulacje techniczne
Art. 47	Zmiany w ustawie o zamówieniach publicznych	Regulacje techniczne
Art. 48	Wejście w życie	Regulacje techniczne